

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I. Rodzina funkcjonująca prawidłowo a rodzina dysfunkcyjna	13
1. Rodzina i jej funkcje w ujęciu pedagogiczno-psychologicznym	13
2. Zaspokajanie potrzeb dziecka jako nadrzędne zadanie rodziny	16
3. Istota dysfunkcyjności systemu rodzinnego	19
4. Reguły rządzące życiem w rodzinie zdrowej i w rodzinie dysfunkcyjnej	21
5. Role przyjmowane przez dzieci wychowujące się w rodzinie dysfunkcyjnej	26
Rozdział II. Prawidłowości rozwoju emocjonalno-społecznego i kształtowanie się osobowości dziecka w kontekście wychowywania się w rodzinie dysfunkcyjnej	31
1. Współczesne ujęcie pedagogiczne problematyki rozwoju człowieka	31
2. Rozwój uczuć i kontaktów społecznych w wieku niemowlęcym	35
3. Rozwój uczuciowy i społeczny oraz kształtowanie się osobowości dziecka w okresie poniemowlęcym	38
4. Rozwój emocjonalno-społeczny i kształtowanie się osobowości dziecka w wieku przedszkolnym	44
5. Rozwój uczuciowy i rozwój społeczny oraz kształtowanie się osobowości w młodszym wieku szkolnym	48
6. Rozwój uczuciowy, rozwój działalności i kontaktów społecznych oraz kształtowanie się osobowości w okresie dorastania	53
Rozdział III. Specyfika pracy wychowawczej nauczyciela w szkole	59
1. Umiejętne poznanie uczniów jako punkt wyjścia do pracy wychowawczej nauczyciela	59
2. Komunikowanie się nauczyciela z uczniami	66
3. Integrowanie zespołu klasowego	69
4. Nauczyciel jako lider i jako tutor	73
5. Specyfika współpracy nauczyciela z rodzicami uczniów	78
Rozdział IV. Nauczyciel z cechami terapeuty – możliwości organizowania pomocy i wsparcia uczniom w warunkach pracy szkoły	83
1. Podstawy organizowania procesu terapeutycznego	83

2. Specyfika kontaktu terapeutycznego	87
3. Wybrane techniki udzielania wsparcia terapeutycznego	89
4. Facylitator, czyli nauczyciel wspierający	91
5. Udzielanie przez nauczyciela uczniom wychowawczego wsparcia w warunkach pracy szkoły	95
Rozdział V. Diagnozowanie problemów osobistych uczniów pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych i podejmowanie stosownych oddziaływań wychowawczych	103
1. Potrzeba reagowania przez szkołę i nauczyciela na problemy uczniów wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych	103
2. Praca nauczyciela z uczniem funkcjonującym w roli <i>bohatera</i>	107
3. Praca nauczyciela z uczniem funkcjonującym w roli <i>czarnej owcy</i>	110
4. Praca nauczyciela z uczniem funkcjonującym w roli <i>aniołka</i>	113
5. Praca nauczyciela z uczniem funkcjonującym w roli <i>blazna</i>	116
Rozdział VI. opisy przypadków uczniów pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych	121
1. Agnieszka – przypadek trzynastoletniej uczennicy funkcjonującej w roli <i>bohatera</i> (opracowała Dorota Ciepłińska)	121
2. Zosia – przypadek piętnastoletniej uczennicy funkcjonującej w roli <i>czarnej owcy</i> (opracowała Katarzyna Adamowska)	126
3. Andrzej – przypadek piętnastoletniego ucznia funkcjonującego w roli <i>aniołka</i> (opracowała Elżbieta Molenda)	137
4. Adam – przypadek siedemnastoletniego ucznia funkcjonującego w roli <i>aniołka</i> (opracowała Marzanna Ossolińska-Olszyńska)	141
5. Jan – przypadek jedenastoletniego ucznia funkcjonującego w roli <i>aniołka</i> (opracowała Adriana Jarosz)	145
6. Bonusia – przypadek piętnastoletniej uczennicy funkcjonującej w roli <i>aniołka</i> (opracowała Marzena Tatara)	152
7. Michał – przypadek trzynastoletniego ucznia funkcjonującego w roli <i>blazna</i> (opracowała Dorota Ciepłińska)	161
8. Kasia – przypadek szesnastoletniej uczennicy funkcjonującej w połączeniu ról <i>aniołka</i> i <i>czarnej owcy</i> (opracowała Katarzyna Adamowska)	166
9. Krzysiek – przypadek siedemnastoletniego ucznia funkcjonującego w połączeniu ról <i>czarnej owcy</i> i <i>blazna</i> (opracował Miłosz Krok)	172
10. Lewy – przypadek piętnastoletniego ucznia funkcjonującego w połączeniu ról <i>czarnej owcy</i> i <i>blazna</i> (opracowała Marzena Tatara)	180
11. Oskar – przypadek dziewięcioletniego ucznia funkcjonującego w połączeniu ról <i>blazna</i> i <i>czarnej owcy</i> (opracowała Joanna Wrona)	188
Zakończenie	201
Aneks. Arkusz diagnozy ucznia wraz ze wskazówkami do pracy wychowawczej	203
Bibliografia	213